

میراث سردبیران نگاهی به گذشته نقشه راه آینده

● دکتر سیدمهدی موسی کاظمی

● سخن اول.

از این شماره مجله، تغییراتی در تیم هدایت و تحریریه مجله داریم. تغییر سردبیر، مدیر داخلی و تغییراتی در هیئت تحریریه داشته‌ایم. مجله رشد آموزش جغرافیا از بهار ۱۳۶۴ با سخن جناب آقای دکتر غلامعلی حداد عادل (با عنوان پیشگفتار) به عنوان معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی شروع به انتشار کرد. از شماره ۲ تا شماره ۴۳، استاد فرزانه مرحوم دکتر حسین شکویی، چهره ماندگار جغرافیا، سردبیری مجله را بر عهده داشتند. از شماره ۴۴ تا شماره ۷۲، استاد ارجمند، جناب دکتر بهلول علیجانی، دیگر چهره ماندگار جغرافیا، سردبیر مجله بودند. از شماره ۷۳ تا شماره ۱۴۰، استاد ارجمند، جناب دکتر سیاوش شایان سردبیری مجله را بر عهده داشته‌اند. همچنین از شماره ۱۶ تا شماره ۳۹، استاد ارجمند، مرحوم دکتر وحید شیخ الاسلامی مدیر داخلی مجله بودند. از شماره ۴۰ تا شماره ۷۲، استاد ارجمند، جناب دکتر سیاوش شایان مدیر داخلی مجله و از شماره ۷۳ تا شماره ۱۴۰، استاد ارجمند، جناب دکتر مهدی چوبینه مدیر داخلی مجله بوده‌اند. این تغییرات با جابه‌جایی‌هایی در هیئت تحریریه مجله هم همراه بوده است.

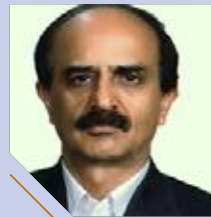
● سخن دوم.

با توجه به مفاد حکم جدید برای سردبیری فصلنامه تخصصی رشد آموزش جغرافیا، توجه به نیازمندی‌ها و نظام مسائل حقیقی معلمان جغرافیا در نسبت با اسناد تحولی، به‌ویژه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی، کیفیت‌بخشی ساختاری و محتوایی مجله با تأکید بر تحقق مطلوب سند استاندارد مجلات رشد، ارتباط مستمر با کارشناسان و برنامه‌ریزان درسی برای ارتقای کیفی مجله، بهره‌مندی حداکثری از فرصت جدید مکمل‌های چندرسانه‌ای در بستر زمینه‌های هر شماره، پیش‌بینی طرح‌های تعاملی آموزشی و تربیتی در بستر شبکه‌های اجتماعی برای ارتباط فراگیر با جامعه معلمان جغرافیا، به عنوان پیوست رسانه‌ای مجله، برقراری ارتباط منطقی، هدفمند و اصولی محتوای مجله با دیگر مجلات رشد، شناسایی و معرفی معلمان زبده و صاحب سبک در عرصه معلمی و بهبود کیفیت آموزش جغرافیا و تعمیق علمی و مهارتی معلمان جغرافیا، از جمله انتظارات از محتوای مجله است. تحقق این انتظارات در گرو تعامل هرچه بیشتر معلمان، دبیران و کارشناسان جغرافیا با مجله است.

سخن آخر.

انشاءالله در هر شماره بخشی از سخن سردبیر، طرح موضوعاتی جدید در زمینه آموزش جغرافیا خواهد بود که در مجلات مربوط به حوزه آموزش جغرافیا مطرح اند. در این شماره به موضوع و مفهوم جغرافیای قدرتمند و آینده آموزش جغرافیا اشاره می کنیم. مفهوم «دانش قدرتمند» ۱۵ سال پیش از سوی جامعه شناس در حوزه آموزش، مایکل یانگ، ارائه شد. او این ایده را برای اشاره به آنچه «دانش می تواند انجام دهد یا آنچه قدرت فکری به کسانی می دهد که به آن دسترسی دارند» ارائه شد. به ویژه، او استدلال می کند که هدف اصلی مدارس باید آموزش دانش قدرتمندی باشد که دانش آموزان را قادر می سازد فراتر از محدودیت های تجربه خود بفهمند و فکر کنند. با تکیه بر کار یانگ، معلمان جغرافیا شروع به بررسی مفهوم «دانش قدرتمند جغرافیا» کرده اند. قدرت به معنای توانایی انجام کاری است که اثر یا نتیجه دارد، بنابراین دانش جغرافیایی قدرتمند باید دانشی باشد که نتایج قدرتمندی را برای افراد، به ویژه دانش آموزان مدرسه، به بار آورد. جغرافیای قدرتمند رویکردی نوآورانه برای آموزش و یادگیری جغرافیاست. دانش آموزان در کلاس درس ما با هم تفاوت دارند و کلاس ها هرگز یکسان نیستند، گرچه ممکن است معلمان و مربیان به تدریس مطالب و برنامه درسی یکسان ادامه دهند. «جغرافیای قدرتمند» مرتبط ساختن آموزش جغرافیا با دانش آموزانمان از طریق برقراری ارتباط با علاقه ها و آرزوهایشان است. «جغرافیای قدرتمند» به جای آموزش حقایق برای به خاطر سپردن، عمیق تر در استانداردها (برنامه درسی) فرو می رود و به دانش آموز نشان می دهد که اگر دانش جغرافیایی خود را در زندگی شخصی و شغل مورد نظر خود به کار گیرد، به چه چیزی می تواند دست یابد.

سخن سوم.

در هر شماره بخشی از سخن سردبیر برای آشنا کردن خوانندگان با محتوای آن شماره در قالب مقاله ها و گزارش هاست. این سنت از اولین شماره مجله پابرجا بوده است. مقالات این شماره در خصوص لزوم توجه به مسائل محیط زیستی در آموزش جغرافیا، تأثیر استفاده از واقعیت مجازی برای یادگیری مفاهیم جغرافیایی در مقطع متوسطه اول، راهبردهای تدریس مؤثر جغرافیا در پایه دهم، آب در آیات و داستان های قرآنی و ارتباط آن با ساخت های شش گانه سند تحول بنیادین در آموزش جغرافیا و سفر به «ذخیره گاه زیست کره توران» شهرستان شاهرود است. در کنار این مقالات، قسمت های ثابت مجله شامل معرفی منابع جغرافیایی، آشنایی با پیش کسوتان و گزارش، اخبار جغرافیایی و کشورشناسی را داریم.